

A HTMT HÍREI

Az Amerikai Magyar Akadémikusok Társaságának konferenciája

Az Amerikai Magyar Akadémikusok Társasága (AMAT) 2021 szeptember 23-26 között, a washingtoni magyar nagykövetségen rendezi éves tudományos konferenciáját és közgyűlését az Amerikában dolgozó Köztisztviselői tagok bevonásával. A konferencián többek között előadnak az MTA külső tagjai: Szabó Sándor, Szabó Gyöngyi, Bodor Miklós, Sztipanovits János, Albert Réka, Ács J. Zoltán, Tigyi Gábor, Maliga Pál illetve Kocsis Károly, a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke. A konferenciát Zoom linken is közvetítjük...” Forrás: Amat.org: [teljes cikk >](#)

Elkészült Magyarország Nemzeti Atlaszának „Társadalom” című új kötete

Bemutatták Magyarország Nemzeti Atlasza (MNA) „Társadalom”, illetve angol nyelvű „Society” című új nyomtatott köteteit és azok interaktív, digitális változatát (e-MNA) 2021. szeptember 16-án. A kiadó és a munkálatok koordinátora ezúttal is az ELKH Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont (CSFK) Földrajztudományi Intézete, melynek munkáját stratégiai partnerként – alapvetően az adatszolgáltatással – a Központi Statisztikai Hivatal segítette. Az alkotók a társadalom szerkezetének, a társadalmi folyamatoknak a jelen állapotát és múltbeli gyökereit főként 13 országra, több mint 39 ezer településre vonatkozóan mutatják be, alapvetően térképek segítségével. [...] A Magyar Tudományos Akadémia székházában rendezett ünnepélyes bemutatón Maróth Miklós, az ELKH elnöke a kötet jelentőségét méltatva elmondta: „Az MNA Társadalom kötet tartalmazza a Kárpát-medencéről, és azon belül a mai Magyarországról rendelkezésre álló, grafikusán ábrázolható ismeretek jelentős részét...” Forrás: NemzetiAtlasz.hu: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Emberjogi biztos: Egyre nagyobb az elégedetlenség Ukrajnában

41 566 lakossági panasz futott be idén eddig a Legfelső Tanács emberjogi biztosához. Ljudmila Deniszova Telegram bejegyzésében azt írja, ez 34 százalékkal több a tavalyi év azonos időszakában beérkezett panaszokhoz képest. A beadványok egyharmadában az információhoz jutás jogának csorbítására panaszkodnak, az állami szervek lassú, bürokratikus, határidőn túli ügyintézésére. [...] Az emberjogi biztos forrádrótjára érkezett hívások száma ugyancsak 60%-kal nőtt. Míg tavaly 7296 fellebbezés érkezett, idén már 11 719-en jelentkeztek be valamilyen kifogással...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Törvénytervezet: 150 ezer hrvnyáig emelik meg a gyermekszületési támogatást Ukrajnában

A gyermekszületési támogatást a tervek szerint 50-150 ezer hrvnyára emelik Ukrajnában. Erre legkorábban 2022-ben kerülhet sor. A finance.ua közlése alapján az ukrán parlamenthez benyújtott törvénytervezet szerint az első gyermek megszületése után a támogatás összege 50 ezer hrvnya lesz. A másodiknál 100 ezer hrvnya, a harmadiknál pedig 150 ezer hrvnya lesz a támogatás. [...] A törvényjavaslat szerzői úgy vélik, hogy a támogatás összegének növelése javítja a születési arányt Ukrajnában...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Videó: Ungváron ülésezett az ukrán–magyar vegyes oktatási munkacsoport

Az ukrán–magyar vegyes oktatási munkacsoport szeptember 15–16-án Kárpátalján tartotta meg soros, harmadik ülését. A kétnapos rendezvényen folytatták a kétoldalú együttműködésre irányuló javaslatok megvitatását. Magyar részről Pacsay-Tomassich Orsolya, a Külgazdasági és Külügyminisztérium Magyar Diplomáciai Akadémiaért és a Stipendium Hungaricum Programért felelős államtitkára... [...] Ukrán részről jelen volt Vira Rohova ukrán oktatási miniszterhelyettes, [...] A megye tudományos és pedagógiai közösségeinek képviselőiben meghívást kapott Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke, Cserniczkó István, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, Volodimir Szmolanka, az Ungvári Nemzeti Egyetem rektora és mások. [...] A munkacsoportnak az a célja, hogy megoldásokat találjunk arra a helyzetre, amely az utóbbi időben kialakult az oktatási és a nyelvtörvény kapcsán. Mondhatjuk azt, hogy egy holtpontra érkezett a kapcsolatunk– hangsúlyozta Pacsay-Tomassich Orsolya...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Az UMDSZ vendége volt az etnopolitikai állami szolgálat vezetője

A hét elején háromnapos munkalátogatás keretében Kárpátaljára érkezett Olena Bohdan, az ukrajnai etnopolitikai és lelkiismereti szabadság kérdéseivel foglalkozó állami szolgálat vezetője, aki a szolgálat népes küldöttségével a megyében az itt élő nemzetiségek mindennapjaival, megoldásra váró problémáival ismerkedett. A munkalátogatás során felkeresték az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási és Tudományos Intézetét, ahol a kárpátaljai magyar felsőoktatás helyzetéről tájékoztattak. Az Ungvári Magyar Házban az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) képviselőjében dr. Zubánics László elnök és dr. Tóth Mihály (mindketten az MTA külső köztestületének tagjai) tiszteletbeli elnök fogadta a vendégeket, s adtak közel kétórás tájékoztatást arról, hogyan látják a kisebbségi (ezen belül a magyar) jogérvényesítés helyzetét Ukrajnában, milyen módon lehetne orvosolni az elmúlt években felhalmozódott kölcsönös sérelmeket (kisebbségi jogok, oktatás, nyelvhasználat), milyen megoldások léteznek az ukrán–magyar államközi kapcsolatok normalizására. [...] Dr. Tóth Mihály elmondta: [...] Sajnálatos módon az elmúlt 5-6 évben jelentősen romlott a magyarok megítélése Ukrajnában. Egy szociológiai felmérés szerint öt éve még a lakosság mindössze 6 százaléka mutatott ellenszenvet a magyarok iránt, mostanra 40 százalékra nőtt ez az arány...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Erdélyi Béla kiállítása a Munkácsy Magyar Házban

Erdélyi Bélának, a kárpátaljai festőiskola megalapítójának életútja jól példázza, hogy a tehetség csupán egy megfelelő alap. Állandó önképzésre, a kor irodalmi, képzőművészeti, zenei törekvéseinek alapos ismeretére, és nem mellékesen, az élet értelmét kereső filozófiai kérdések állandó boncolgatására, hangzott el azon a megnyitón, amelyen a művész korai alkotásait, elsősorban grafikáit, karikatúráit, kéziratait mutatták be. [...] Kopriva Attila, az MTA külső köztestületének tagja, a kiállítás kurátora beszámolt róla, hogy a múlt század első évtizedeiben mozgalmas kulturális élet zajlott Munkácson, s ebbe aktívan bekapcsolódott Erdélyi Béla és Boksay József is. [...] Az Erdélyi-életmű nagyszerű ismerője, Ivan Nebesznih, aki 2012-ben monográfiát jelentetett meg a művész életéről, azt hangsúlyozta, hogy vidékünk képzőművészetének fejlődése egészen másképp alakul, ha nincs ez a korszakalkotó művész...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

A kárpátaljai kötődésűek 31. balatonföldvári találkozója

Balatonföldváron immár több mint három évtizede minden esztendőben nyár végén összegyűlnek mindazon nemzettársaink, akik számára fontos Kárpátalja sorsa. Az elmúlt pénteken több mint kétszáz egybegyűltet Kovács Sándor, a Kárpátaljai Szövetség elnökségi tagja köszöntötte. [...] A hosszú hétvége programja könyvbemutatóval vette kezdetét. Kovács Sándor helytörténész, aki eddig 16 kötetben mutatta be megyénk történelmét, érdekesebb látnivalóit, a fórumon azt hangsúlyozta, hogy igen nagy szükség volt egy ilyen átfogó jellegű kiadványra. [...] Tarpai József, az MTA külső köztestületének tagja, a könyv szerkesztője bejelentette, hogy már elkészült a könyv ukrán nyelvű fordítása, mivel a jelen helyzetben kiemelt jelentőséggel bír, hogy a többségi nemzet képviselői vidékünkre látogatva hiteles információkhoz jussanak. [...] Az ezt követő a Tudománynépszerűsítés Kárpátalján c. előadás során Turányi Tatyjanától megtudtuk, hogy fennállásának tíz esztendeje alatt milyen eredményeket sikerült elérnie a Sciencia Denique (SD) folyóiratnak, amely főképpen a fiatal kutatóknak kíván publikálási lehetőséget biztosítani...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

AUSZTRIA

Podcast: Két tanteremmel bővült az alsóőri iskola

Átadták az Alsóőri Kétnyelvű Népiskola új épületét, a beruházás következtében két tanteremmel bővült az intézmény. Az idei tanévben tizenhárom új diák iratkozott be az iskolába, ezért vált szükségessé az építkezés. Egy osztályteremmel és egy napközis teremmel bővítették az iskolát. Rác András, az Alsóőri Kétnyelvű Népiskola igazgatója:...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

40. Szalónaki beszélgetések a várban

40. alkalommal kerül megrendezésre a Városszalónaki/Stadtschlaining várban a Schlaininger Gespräche azaz a Szalónaki beszélgetések elnevezésű szimpózium. A találkozón több ország szakértői cserélnek eszmét az osztrák-magyar határtérsséggel kapcsolatos történelmi témájú kutatásaikról. Több magyar szakértő is részt vesz az eseményen. A Szalónaki beszélgetések ötlete Rudolf Kropf történész kezdeményezésére jött létre négy évtizeddel ezelőtt. Burgenland tartomány azokban az időkben vásárolta meg a Városszalónaki várat és Rudolf Kropf úgy gondolta, hogy a nagymúltú épület méltó helyszíne lehetne egy történelmi témájú, tudományos szimpóziumnak is. A nemzetközi találkozót a Burgenlandi Tartományi Múzeum szervezi. A szimpóziumokon elhangzottak utólag nyomtatott formában is kiadásra kerülnek. Az idei év központi témája a migráció. „Kivándorlás, bevándorlás, átvándorlás...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Vencser László többes ünnepe

Kitüntetést átvenni pappá szentelésem ötvenedik évfordulója évében, Szent István ünnepének előestéjén, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) küszöbén Isten nagy ajándéka” – mondta szerkesztőségünknek, a napokban aranymisés Dr. Vencser László, a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje újdonsült birtokosa. A kitüntetést az ausztriai magyarok előtt jól ismert római katolikus lelkész, morálteológus, az Osztrák Katolikus Püspöki Konferencia Ausztriai Idegen Nyelvű Pasztoráció Országos Igazgatósága emeritus igazgatója, a Linzi Egyházmegye Lelkipásztori Hivatala Idegen Nyelvű Pasztoráció Szakosztálya vezetője részére nemzeti ünnepünk alkalmából adományozta Dr.Áder János, Magyarország köztársasági elnöke. [...] Az oklevél szövege szerint Dr.Vencser László több évtizedes odaadó lelkipásztori szolgálatával, Jakab Antal püspök szellemi örökségének megőrzése érdekében végzett munkájával, valamint a keresztény értékek fontosságát hangsúlyozó publikációs tevékenységével érdemelte ki a rangos elismerést...” Forrás: Becsinaplo.eu: [teljes cikk >](#)

Podcast: Csoóri Sándorok hete a Collegium Hungaricumban

Csoóri Sándorról a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, kétszeres Kossuth-díjas és kétszeres József Attila-díjas magyar költő, esszéíró, prózaíró, politikusról emlékezik meg hétfőtől a bécsi Collegium Hungaricum három részből álló rendezvénysorozata. A költő öt évvel ezelőtt 87. évében hunyt el. [...] A Csoóri család immár harmadik generációja is fogalom a magyar kulturális életben. [...] Bárány Anzelm a bécsi Collegium Hungaricum igazgatója a Csoóri Sándorok hetéről: ...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

Podcast: Egy nonprofit tangazdaság a mezőgazdaság fellendítéséért

2021 és 2024 között 8 millió euró áll rendelkezésre a mezőgazdaság fejlesztésére a nemzetiségileg vegyesen lakott területen. A Muravidék-Rábavidék fejlesztési alapon 5 millió euró a Muravidéknek. Több projekt is folyamatban az MMÖNK keretében. Nemzetiségi műsorunkban a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösségnek az elmúlt hónapokban végzett tevékenységét tekintjük át. Horváth Ferencet, a tanács elnökét kértük mikrofon elé. Elsőként a magyar nemzeti közösség gazdasági alapjának serkentési programja kiegészítéséről kérdeztük, amely a tanács határozata alapján ezentúl kiterjed a mezőgazdaságra is...” Forrás: Rtv slo.si: [teljes cikk >](#)

Irodalomterápiai előadás Szentlászlón

Az irodalomterápia volt az első téma az „Előadások az egészségünkért” rendezvénysorozatban, amelyet a Szentlászlói Szlovén Református Keresztény Egyház szervez az őszi és a téli folyamán. [...] Péntek délután Szentlászlón egy igazán remek programban lehetett része annak, aki részt vett az első találkozón. Gueth Péter magyarországi teológus és író, a Tilos rádió egyik műsorvezetője olyan vizekre evezett a résztvevőkkel, ami egy picit kimozdított mindenkit a komfortzónából. Hiszen a falvak kis közösségei – ahol „mindenki ismer mindenkit” – valójában mindig zártabbak, mint a nagyvárosok idegenjei egymás között. [...] A módszer Amerikából indult a 20. század elején. Arról szól, hogyan lehet az irodalmi szövegeket önsegítő, segítő módon használni. Ugyanis amikor olvasunk egy történetet, saját magunkat is bevonjuk a történetbe...” Forrás: Nepujtag.net: [teljes cikk >](#)

Podcast: Lendvai Zsinagógában megnyílt Dancs-Roth Marika kiállítása

A Lendvai Zsinagógában megnyílt Dancs-Roth Marika áttekintő kiállítása, mellyel a hazai Galéria-Múzeum és szülővárosa tisztelg a művész 70 éves jubileuma előtt. Dancs-Roth Marika a szélesebb régió egyik legkülönlegesebb alkotója: műfajilag gazdag alkotópaletta – faliszőnyegek, színház- és filmjelmezek, makraméképek, mesteri ceruzarajzok – és egy központi motívum jellemzi: a fák és a gyökerek, melyek – bárhol is volt – a szűkebb hazához kötötték. [...] Dancs-Roth Marika 1950-ben született Lendván. Tehetséges tanulóként középiskolai tanulmányait a zágrábi iparművészeti középiskola textil szakán folytatta, majd első diplomáját a szintén zágrábi pedagógiai főiskola képzőművészeti szakán szerezte meg. [...] A kötődésről és a gyökerekről – átvitt és tényleges értelemben – szólt a kiállítás és az alkotó méltatója, Šimonka Tanja művészettörténész is...” Forrás: Nepujtag.net: [teljes cikk >](#)
[teljes cikk 2 >](#)

Múltidéző: Templom a trianoni határon

A 1920-as trianoni döntést követő időszak nehézségeit a határon túliak és az anyaországi határvidéken élők érezték át a legjobban, hiszen a mindennapjaik visszafordíthatatlanul megváltoztak: családi szálak, gazdasági kapcsolatok szakadtak meg egyik napról a másikra, és helyenként az emberek vallásgyakorlása is ellehetetlenült. A békeszerződés következtében a Nyugat-Dunántúlon található Hetés tájegységet is kettéosztotta az újonnan létesített határ, így néhány ottani falu, köztük Dobronak (Lendvavásárhely) is a Szerb–Horvát–Szlovén Királysághoz került. Ennek következtében az anyaországban maradt hetési falvak [...] templom nélkül maradtak, hiszen az elcsatolás előtt a dobronaki plébániához tartoztak, és híveik oda jártak istentiszteletre. [...] „Az egyiknek

megmaradt temploma, de elvesztette hazáját, a másinak megmaradt hazája, de elveszett temploma. És amelyiknek elveszett a temploma, annak begyepesedett régi miseútja” – mondta 1934-ben az új gáborjánházi templom felszentelésén Mindszenty József...”

Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

HORVÁTORSZÁG

Horvátországi magyar festők képeiből nyílt kiállítás Splitben

A HMDK Split-Dalmát Megyei Egyesülete a spliti magyar kultúrnapok program keretében egy képzőművészeti kiállítást rendezett szeptember 11-én az MI kiállítótermében. [...] A HMDK rijekai és pélmonostori alapszervezete keretében működő alkotócsoportok által készített képeket, valamint a zágrábi Ady Endre Kultúrkör tagjának, Rožić Lahorka akadémiai festő munkáit állítottuk ki – mondta Tripolszki Anikó, a HMDK spliti székhellyel működő alapszervezetének elnöke...” Forrás: Kepesujsag.com: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Felmérés: Lényegesen több gyerek eszik naponta édességet, mint gyümölcsöt

A 14 év alatti gyermekek 65 százaléka naponta fogyaszt édességet - derül ki a gyermekek és a szülők étkezési szokásait vizsgáló felmérésből, amelyet a Reveal Marketing Research, a Társadalmi Felelősségvállalásért Egyesület, a "Plan B" szervezet és a Kaufland Romania kezdeményezésére végeztek. [...] A megkérdezett célcsoport - 25 év fölötti szülők - tagjai által szolgáltatott adatok szerint az étkezési szokások nem a legegészségesebbek a családokban. A 14 év alatti gyermekek 65%-a naponta fogyaszt édességet, a megkérdezett szülők 22%-a pedig beismerte, hogy a kicsik egy nap két-három alkalommal is esznek édességet, noha táplálkozási szakemberek szerint csak heti 1-2 alkalommal ajánlott az édes termékek fogyasztása. [...] Ugyanakkor tízből csak három szülő állította azt, hogy gyerekeik minden nap vagy majdnem minden nap esznek friss gyümölcsöt...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: András Szilárd egyetemi tanárt kérdeztünk a matek-oktatásról

András Szilárd több évtizede foglalkozik matematikaoktatási kérdésekkel is. Arról faggattuk, hogy melyek a legnagyobb problémák, miért olyan „nehéz” a diákoknak a matek és mi lehetne a megoldás. Az idei Mentés másként pedagógia konferencia egyik műhelyvezetője András Szilárd, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Matematika és Informatika Intézetének igazgatója, aki egyszersmind az Erdélyi Tehetségsegítő Tanács és a SimpleX Egyesület elnöke is. Szakmai körökben egyre gyakrabban elhangzik, hogy a romániai matematikai oktatás válságban van, rendszerszintű problémákkal szembesülnek a pedagógusok, szülők, diákok. [...] Ezt igazolja a legutóbbi TIMSS felmérés, de számos hazai kutatás is. Ezt Ön hogy látja? Ez egy hihetetlenül komplex probléma. Romániában valamely szakterületnek a didaktikája nem létezik, mint elismert, önálló tudományterület. Ami van, az a neveléstudomány. De nincs specializálódott matematikai didaktikai iskola Romániában, mint ahogy más szakok esetében sincs szakosodott képzési modell. [...] Ezen segíthetne, ha a szakembereknek lenne némi autonómiájuk, de a romániai rendszer úgy van kiépítve, hogy erről tulajdonképpen szó sem lehet. [...] Mert ha egy matematikatanár egymás után 10 órát pocsékul tart meg, vagy akár egy évfolyamot így kísér végig, sőt, akár több generációnyi diákot hanyagol el, akkor utólag – akár évtizedes távlatokból – hogyan tevődik fel a felelősség kérdése? Felelősségre vonható egyáltalán?...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Kötetbemutató: A székely nyelvjárás elvesztésével eltűnhet a székely gondolkodásmód?

A nyelv uniformizálása, a nyelvjárások eltűnése, a székely nyelvi sajátosságok köznyelvvé való helyettesítése nem csupán a beszédet teszi szegényesebbé, hanem magát a gondolkodásmódot is befolyásolja. Az apró tüskékre, nyelvi és logikai kontrákra épülő évődő párbeszéd a gyermekek önkifejezésének és fejlődésének egyik legfontosabb eszköze lehet, ha teret engedünk ennek. Minderről Sántha Attila Székely szótár küssebb s nagyobbacska gyermekeknek és cinkáknak című kötetének bemutatóján hallhattunk a Csíkszeredai Könyvvásár szombati napján. A könyv még 2019-ben jelent meg, azonban csíkszeredai bemutatója mindeddig elmaradt. A szerző beszélgetőtársa Muszka Sándor volt. [...] A szerző kiemelte: a székelyföldi gyermekek a családokban is egyre ritkábban hallják a hagyományos nyelvjárást. A generációk együttélésének megszűnésével megszűnt a beszédbeli sajátosságok átadásának terepe is. „A nyelv megőrzése hagyomány...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Október 22-ig látható az erdélyi képzőművészet „seregszemléje” Sepsiszentgyörgyön

Október 22-ig látogatható az Ősztön – I. Erdélyi Képzőművészeti Seregszemle című tárlat a sepsiszentgyörgyi székhelyű Erdélyi Művészeti Központban. A Madaras Péter által rendezett kiállítást Hosszú Zoltán szobrászművész nyitotta meg, a vendégeket dr. Bordás Beáta, az Erdélyi Művészeti Központ vezetője köszöntötte a pénteki megnyitón. Az Erdélyi Művészeti Központ munkatársaként Madaras Péter kurátor az utóbbi két évben az ötven év alatti, Erdélyben született, erdélyi kötődésű magyar képzőművészek munkásságát kutatta. Ennek eredményeként egy több mint százharminc művészt tartalmazó adatbázist hozott létre. Ebből kiindulva, egy szubjektív válogatás nyomán került a meghívottak listájára a jelen kiállításon szereplő harmincöt alkotó neve...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

MÚRE 30+1: életműdíjat kapott az erdélyi magyar újságírás két kiemelkedő képviselője

Gyergyószárhegyen adta át idei szakmai kitüntetésait szombaton este a fennállásának 30+1 évét ünneplő Magyar Újságírók Romániai Egyesülete. Életműdíjban részesült a hazai és anyaországi sajtó két ismert személyisége, a Marosvásárhelyen született, de élete és pályája nagy részét a két fővárosban, Bukarestben és Budapesten töltő 76 éves Csáky Zoltán, valamint a 81. esztendejébe lépett, Kajántón született, majd Temesváron letelepedett Szekernyés János...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Politikum: Elhárult minden akadály, az MKP is rábólintott a Szövetségbe való belépésre

Az Összefogás és a Most-Híd után utolsóként a Magyar Közösség Pártja is megtartotta országos közgyűlését, melyen a párt Aliancia-Szövetségbe való belépésről szavaztak a küldöttek...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Egyenrangúvá tenné a szlovákokat és a magyart a Pro Civis polgári társulás

Ambiciózus törvénytervezetet készített a nyelvhasználatról a Pro Civis, egyenrangúvá tennék a jelenlegi állam-, és kisebbségi nyelvet. A pénteken bemutatott javaslatról társadalmi vitát indítanak, a cél, Öry Péter, a polgári társulás elnöke szerint az, hogy merjünk nagyok lenni, és emeljük magasabbra a nyelvi jogaink érvényesítésére is vonatkozó szintet. [...] A sajtótájékoztatón elhangzott, hogy a tervezet megalkotásakor a nyugat-európai gyakorlatból indultak ki, elsősorban a Finnországban élő svéd kisebbség jogait vették alapul. [...] A tervezet alapján a hatályosságot is új módon határozzák meg, háromezer fő, vagy 8 százalék feletti lakosságárányt vesz alapul. Ez az arány valamennyi szervezeti egységre érvényes lenne, vagyis egy megyei-, illetve járási hivatal is köteles lenne magyar kommunikálni, ha a hatáskörében tartozó területen legalább háromezer magyar él...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Interjú: Decsi Katalin, oktatási tárca főosztályvezetője

Decsi Katalin, a gútai Nagyboldogasszony Egyházi Iskolaközpont előző igazgatója 2021. július 15-től új munkakörben, az oktatási minisztérium nemzetiségi fejlesztési főosztályának vezetőjeként, egy ötfős csapat élén munkálkodik a hazai kisebbségi oktatási intézményekért. [...] Milyen megfontolásból cserélte le az iskolaigazgatói posztot a főosztályvezetői tisztségre? A pedagógusi pályámat a gútai Nagyboldogasszony 8 éves Egyházi Gimnáziumban biológia–kémia szakos tanárként kezdtem. [...] Aztán 2010-ben elkezdődött a sokszínű, kihívásokkal teli iskolavezetői korszakom, amely a minisztériumi kinevezésemig tartott. [...] Akkor talákoztam az oktatási tárca nemzetiségi fejlesztési főosztályának igazgatói posztjára kiírt pályázattal. [...] A döntéshozatal, a törvények megalkotása, megvédése és alkalmazása, illetve a nemzetközi egyezmények betartása nagyon komoly és felelősségteljes feladat. Itt nem elég csak a gyakorlati tapasztalat, folyamatosan nagyon sok új elméleti ismeretet is el kell sajátítanom...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Kettős könyvbemutató Pozsonyban

Két, szlovákiai magyar szerző tollából született könyvet mutattak be Pozsonyban a múlt héten. Nagy Hajnal Csilla és Szalay Zoltán kötete is az Ünnepi Könyvhéten debütált, most a hazai olvasóközönség kaphatott bepillantást abba, mi inspirálta a szerzőket és hogyan jöttek létre a kötetek. A szerzőkkel Rácz Vince rádiós és televíziós műsorvezető beszélgetett. Nagy Hajnal Csilla Hét című regénye a Scolar Kiadó gondozásában jelent meg. A cím a szó kettős jelentésével játszik: a regény egy hét történetét meséli el, mégpedig hét ember szemszögéből. [...] Szalay Zoltán Senki háza című novelláskötete a Kalligram gondozásában jelent meg. Tizenkét történetet tartalmaz, mindegyik Pozsonyhoz fűződik. Annak szüksége, hogy Pozsonyról írjon, a szerzőben az előző könyve után fogalmazódott meg, mely nagyrészt a városban játszódik, ám Pozsony neve egyetlenegyszer sem jelenik meg a szövegben...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: Madách Imre Irodalmi Nap

A Szlovák Nemzeti Múzeum – A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma és társ szervezői, a Hagyományok és Értékek Polgári Társulás, a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya és az Alsósztrégovai Községi Hivatal 2021. szeptember 17-én 17. alkalommal rendezte meg a Madách Imre Irodalmi Napot. A rendezvényre a Madách Imre Kastély Múzeum előadói termében került sor. A jelenlévőket Jarábik Gabriella, a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeum igazgatója köszöntötte, külön a meghívott és megjelent vendégeket. A program három részből állt. Első részében Praznovszky Mihály irodalomtörténész és Puntigán József előadásai hangzottak el. Praznovszky Mihály az „Aki belehalt a hallhatatlanságba” című készülő könyvének első fejezetét olvasta fel. A kötet Fráter Erzsébet életét dolgozza fel, s mint elhangzott, szeretné a maga valóságos képében bemutatni Madách Imre feleségét, akihez az elmúlt évszázadban számos olyan történetet, jellemzést kapcsoltak, amely nem felel meg a valóságnak. [...] A program második részében első ízben mutatták be a Márai–Madách című dokumentumfilmet...” Forrás: Korkép.sk: [teljes cikk >](#)

Dr. Kucsera Ferenc-emléknap Léván

Idén szeptember 23-án lesz 129 éve, hogy Léván meglátta a napvilágot Kucsera Ferenc későbbi szentendrei római katolikus káplán, aki a Tanácsköztársaság időszakában, 27 évesen mártírhálált halt a szentendrei Duna-parton. A Lévai Szent László Kör, folytatva Ferenc atya emlékének ápolását és lévai kultusza megteremtése érdekében kifejtett tevékenységét, szeptember 19-én rendezte meg a III. lévai Dr. Kucsera Ferenc-emléknapot...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

VIDEÓ: Popély Gyula és Albert Sándor az idei Jedlik-díjasok

Jedlik Ányos Emlékünnepséget tartottak pénteken délután az érsekújvári járásbeli Szímön, a jeles feltaláló, tanár és bencés szerzetes szülőfalujában. A Jedlik kuratórium egy-egy jeles személyiséget jutalmaz a társadalomtudományban és a természettudományok terén elért eredményeiért. Idén Popély Gyula történészt, egyetemi tanárt, a Magyar Tudományos Akadémia doktorát jutalmazták és Albert Sándor tanárt, az MTA külső köztestületének tagját, a Selye János Egyetem volt rektorát. ...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Állandó kiállítása lesz Rimaszombatban a múzeualapító első igazgatónak

Fábry János, a Gömörmegyei Múzeum alapítója sokrétű személyiség, a társadalmi élet kulcsembere volt. Emellett kiváló tanárt, pedagógust, az Egyesült Protestáns Főgimnázium igazgatóját, botanikust, a kulturális és társadalmi élet szervezőjét, a leánynevelés úttörőjét tisztelhetjük benne. Születésének 190. évfordulója alkalmából 2021 októberében emlékkiállítást rendeztek a rimaszombati Gömör-Kishonti Múzeumban. „A tárlat nem szűnik meg, itt marad állandó kiállításnak” – osztotta meg a jó hírt a Kerényi Éva történész, az MTA külső köztestületének tagja, a kiállítás kurátora, aki elmondta, hogy a tárgyi emlékek a történeti és a levéltári gyűjteményből lettek összeválogatva. [...] Fábry János személyéhez köthető a két általa kiadott tankönyv, amelyek a korabeli Magyarországon az első ilyen jellegű kiadványok voltak, 1865-ben jelentek meg Budapesten...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Videó: A szerb, mint nem anyanyelv oktatása

A Szubjektívben Jerasz Anikóval, az MNT Végrehajtó Bizottságának elnökével és Dognar Aleksandar tanárral beszélgetünk a szerb mint nem anyanyelv oktatásáról, valamint a Pannon Televízió új Tanuljunk szerbül! című oktatóműsoráról...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Új mesterképzési szak a Szabadkai Műszaki Szakfőiskolán

Az ipar, illetve a hallgatók részéről is nagy volt az igény arra, hogy a Szabadkai Műszaki Szakfőiskolán mesterképzés induljon az információs technológiák szakirányán. Az érdeklődők már jelentkezhetnek, összesen 16 hallgató iratkozhat be az új mesterképzésre. Zlatko Čović, igazgatóhelyettes: "Azt is el lehet mondani, hogy melyek ezek a területek. A webprogramozás, szoftverfejlesztés, mobilforenzika, mobilalkalmazások fejlesztése, beágyazott rendszerek, videójáték fejlesztések, mesterséges intelligencia egy kicsit magasabb szinten...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Kötet: Vajdasági diákok a Magyar Királyság egyetemlein és főiskoláin 1736-1850

Szögi László Vajdasági diákok a Magyar Királyság egyetemlein és főiskoláin 1736-1850 című kötetét mutatták be a Vajdasági Levéltárban. A kötet folytatása a szerző 2010-ben megjelent: Vajdasági diákok az európai egyetemeken 1338-1919 című kiadványának. Magyarországon egy elektronikus adatbázis készül Repertorium Academicus Hungariae címmel. Az állományba a Magyar Királyságból származó, de külföldi egyetemen tanuló diákok, illetve a Magyarországon tanulmányokat folytató külföldi diákok neveit gyűjtik össze. A rendszerben mintegy 400 ezer név szerepel, a vajdaságiak száma öt-hatezerre tehető. [...] A kétnyelvű kötet hasznára válhat a térség diáksága iránt érdeklődő helytörténészeknek, de a művelődéstörténet, oktatástörténet, társadalomtörténet és a családtörténet kutatóinak is - mutatott rá a kötet szerkesztője...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Interjú: Süli Endre, matematikus

A szabadkai származású matematikus pillanatnyilag az Oxfordi Matematikai Intézet igazgatóhelyettese [...] A Brit Királyi Társaság tagjává választották, a Tudományos Akadémia elismerését vehette át júniusban. Szavakba önthető ennek a jelentősége? – Borzasztó nagy megtiszteltetés. Évente nyolcszáz jelölt van, folyamatosan zajlik a kiválasztás, és ötven elismerést osztanak egy évben. Engem hét évvel ezelőtt jelöltek a Brit Tudományos Akadémia tagságára. [...] Mindig tudta, hogy valamilyen kutatással, tudománnyal szeretne foglalkozni? Tudta, hogy matematikus lesz? Én a gimnáziumban kezdtem azon gondolkodni, hogy talán matematikus is

lehetne belőlem. Volt egy fantasztikus matematikatanárom, Vermes Mihály, fiatal, energiával teli ember. [...] A matematikában található logikai tisztaság fogott meg. Valahogy minden egyértelmű. Ha az ember egy bizonyos fonalat követ, akkor minden logikus, minden tiszta, és ez az, ami nagyon tetszett. [...] A kapcsolat viszont nem szakadt meg, hiszen folyamatosan visszajár ide [Vajdaság] tanítani. – Évente három alkalommal hazajárok, mert nem szemeszterekben, hanem trimeszterekben dolgozunk. [...] Milyen új kihívásokkal néznek szembe a fiatal tudósok? – Pillanatnyilag a legnagyobb kihívás véleményem szerint globális szinten a felmelegedés...” Forrás: Szabadmagyarszo.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Izgalmas pályamunkák a Neumann János versenyen

Tizenhetedik alkalommal szervezték meg Zentán a Neumann János Tehetségkutató Programtermék Verseny vajdasági döntőjét. A rendezvénynek a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium adott otthont, az idén 18 versenyző vett részt a megmérettetésben, ahol három szekcióban mérhették össze tudásukat. A legjobb munkák decemberben szerepelhetnek majd a verseny nemzetközi döntőjén, Szekszárdon...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Megtartották a Vajdasági Magyar Drámaíró Versenyt

Huszdik alkalommal ünnepli a magyar dráma napját az Újvidéki Színház a Vajdasági Magyar Drámaíró Versenyyel. A szerzők hétfő reggel húzták ki a dráma címét, amit estig meg kell írniuk a versenyzőknek. Utána a rendezőknek 24 óra alatt kell színpadra állítani a darabokat, amelyeket kedd este adnak elő. [...] Lénárd Róbert, az Újvidéki Színház művészeti vezetője: „Ennek az elsődleges célja az, hogy olyan embereket rántsunk be drámaírásba, akik egyébként nem föltétlenül foglalkoznak ilyesmivel, vagy nem föltétlenül jut eszükbe, hogy az milyen klassz lenne, hogy írok egy drámát. Tehát általában írók, költők, újságírók versenyeznek...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Képregény: I. Ferenc József Zentán

A zentai városhoz kapcsolódó kulturális programokhoz Zenta Község Idegenforgalmi Szervezete is hozzájárult. Laskovity Kornél, Zenta Község Idegenforgalmi Szervezetének igazgatója a kiállítás kapcsán elmondta, hogy minden évben igyekeznek olyan múltbéli jeles eseményekből meríteni, amelyek meghatározták a város identitását és a település képét. [...] Az idei évben a város három jelentős szülőttjére emlékeztünk, akik mindannyian 1921-ben születtek. Ők Dr. Szeli István, Tőke István, illetve Nestor Slavnić, akik mindannyian sokat tettek a településünkért, és hálásak vagyunk azért, ahogy azt a múltban építették. [...] 1895. szeptember 21-én I. Ferenc József Zentára látogatott, ami jelentősen fellendítette a várost, hiszen a település – a vidéken elsőként – ebben az évben kapott villanyvilágítást, és rengeteg járdát kiaszfaloztak. A meghatározó eseményt Benes László dolgozta fel képregény formájában. A grafikus elmondta, az alkotás elkészítése sok előtanulmányt követelt...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Kötet: Egy bosnyák történet magyar bemutatója Szarajevóban

Szeptember 30-án mutatják be Szarajevóban, az Irodalmi és Színházművészeti Múzeumban Edo Jaganjac Szarajevói hercegnő című könyvének magyar fordítását, amelyet Bajtai Kornél jegyez. A Szarajevói hercegnő egyébként szinte soha nem látott sikert ért meg a Vajdaságban. Bajtai elmondása szerint az érdeklődés hatalmas a könyv iránt...” Forrás: Szabadmagyarszo.com: [teljes cikk >](#)